

KLÍMAVÁLTOZÁS és VÍZGAZDÁLKODÁS A FŐVÁROSBAN

Makó Magdolna

FCSM Zrt. Környezetvédelmi vezető

Klímastratégia és éghajlat változási platform létrehozása Budapesten; Konferencia 2017.05.31.

Klímváltozás

következményei

**egyre magasabb Duna vízállás
villámárvizek kisvízfolyásokon
heves zivatarok - szuper cellák – során elöntések a
városban csatornahálózat**

Klímvédelem

**Üvegház hatású gázok kibocsájtásának
csökkentése**

Energiahatékonyság fokozása

Szemléletformálás

A klímaváltozás következményei

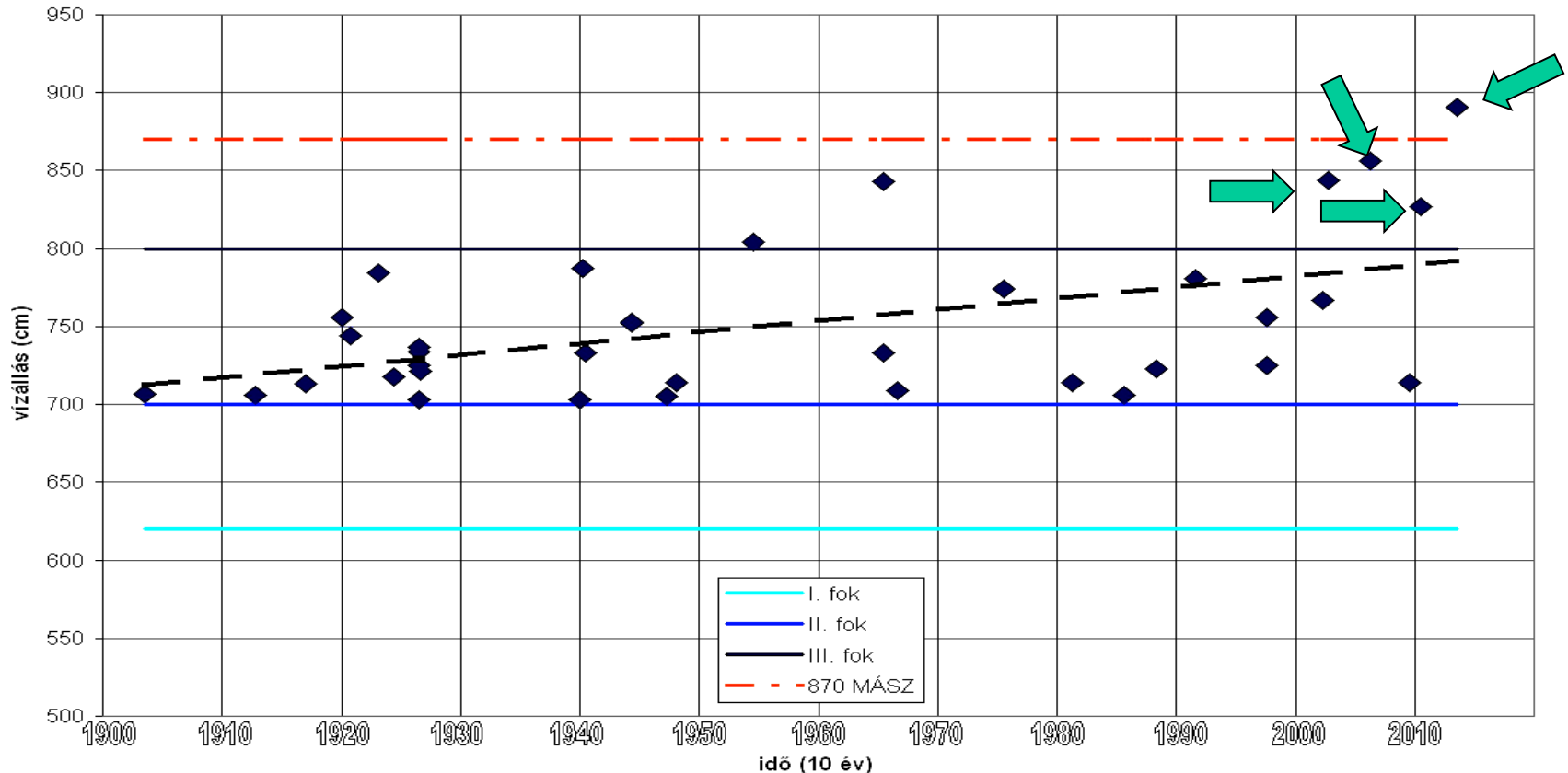
- egyre magasabb **Duna vízállás**
- villámárvizek **kisvízfolyásokon**
- heves zivatarok - szuper cellák - során
előntések a városban
csatornahálózat

Duna vízállás

Az elmúlt 110 év **hat legmagasabb vízállása** közül négy, 12 éven belül volt.

700 cm feletti tetőző jégmentes árvizek trendje 1900-2013

A legutóbbi, 2013-ban, minden eddigi jégmentes vízállásnál magasabban és a mértékadó árvízszint felett alakult.

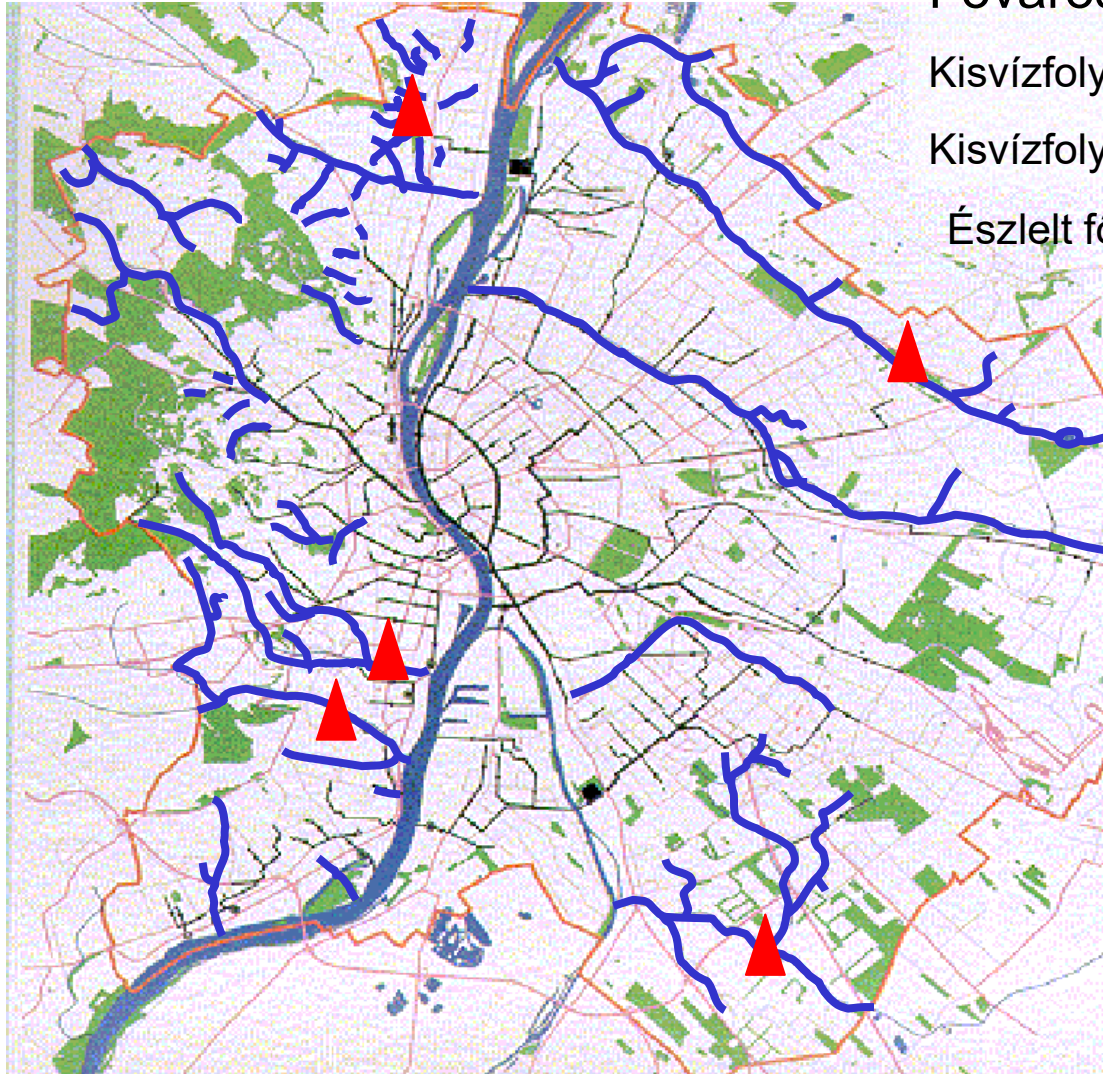
Kisvízfolyások Budapesten

Fővárosi kezelésű kisvízfolyások

Kisvízfolyások száma 84 db

Kisvízfolyások összes hossza 168 km

Észlelt főbb vízkilépések:

Kritikus események

2010.05.30. Hosszúréti-patak:
Jelentős elöntés, anyagi károk

2010.06.14. Szilas-patak:
Árvízcsúcs-csökkentő tározás
megvédte a lakosságot

2014.08.06 Gyáli-patak: Hirtelen
kialakuló árvíz, kisebb elöntés
2014.09.11-14.

Ciklontevékenység miatt több
vízfolyáson

2016.07.23. Irhás-árok: Hirtelen
kialakuló árvíz, „hordalék
katasztrófa”

Jelentős kiöntések az elmúlt években

Kiváltó okok

- Felhőszakadás
- Ciklontevékenység

Túlterhelés

Akadályképződés

Közvetlen műszaki okok:

meder elégtelen szelvénymérete, torlasz, keresztező művek

Elöntések a Főváros utcáin

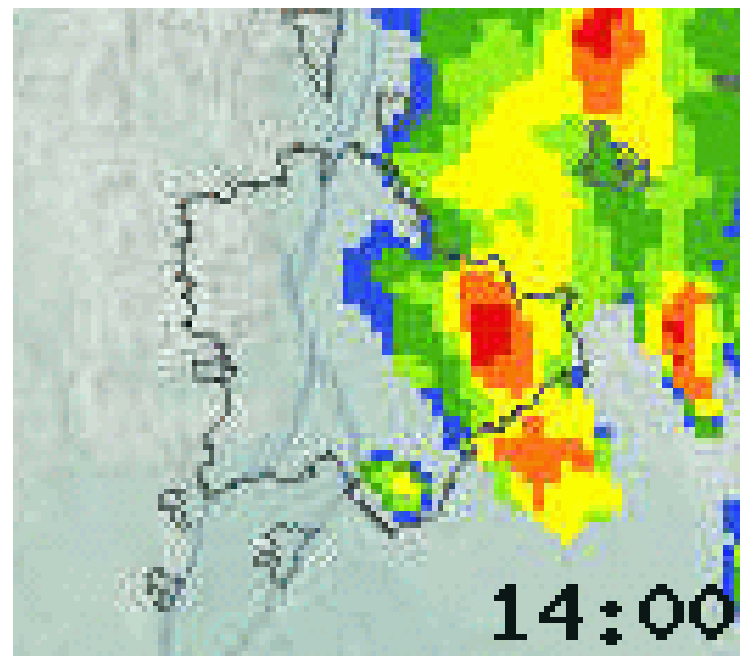
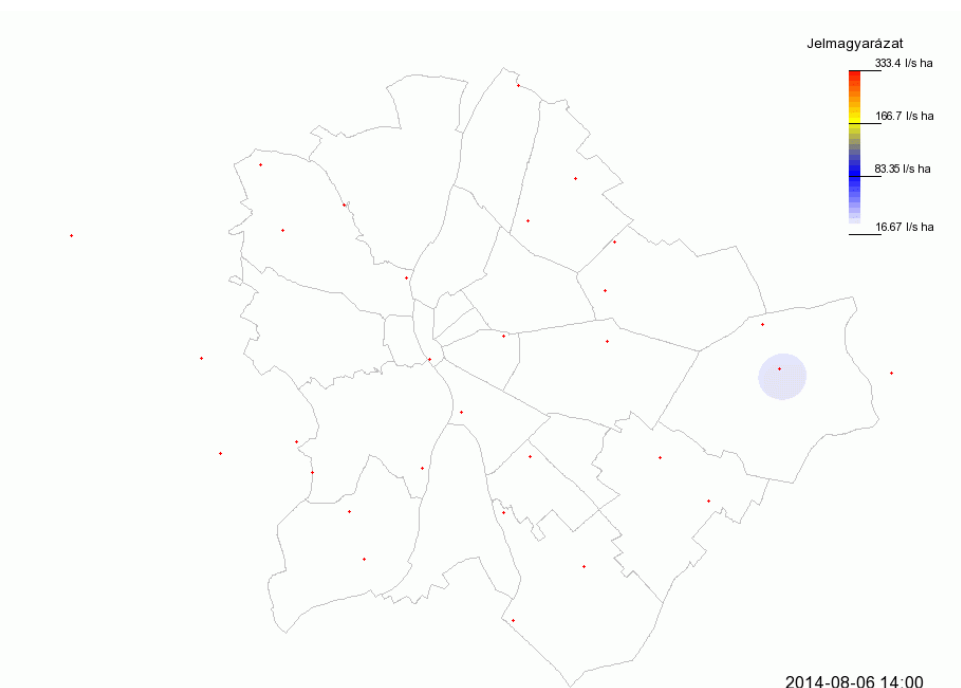

Nagycsapadék időbeni lefolyása

Csapadékszónák mozgása 2014.08.06-án

Mérés FCSM

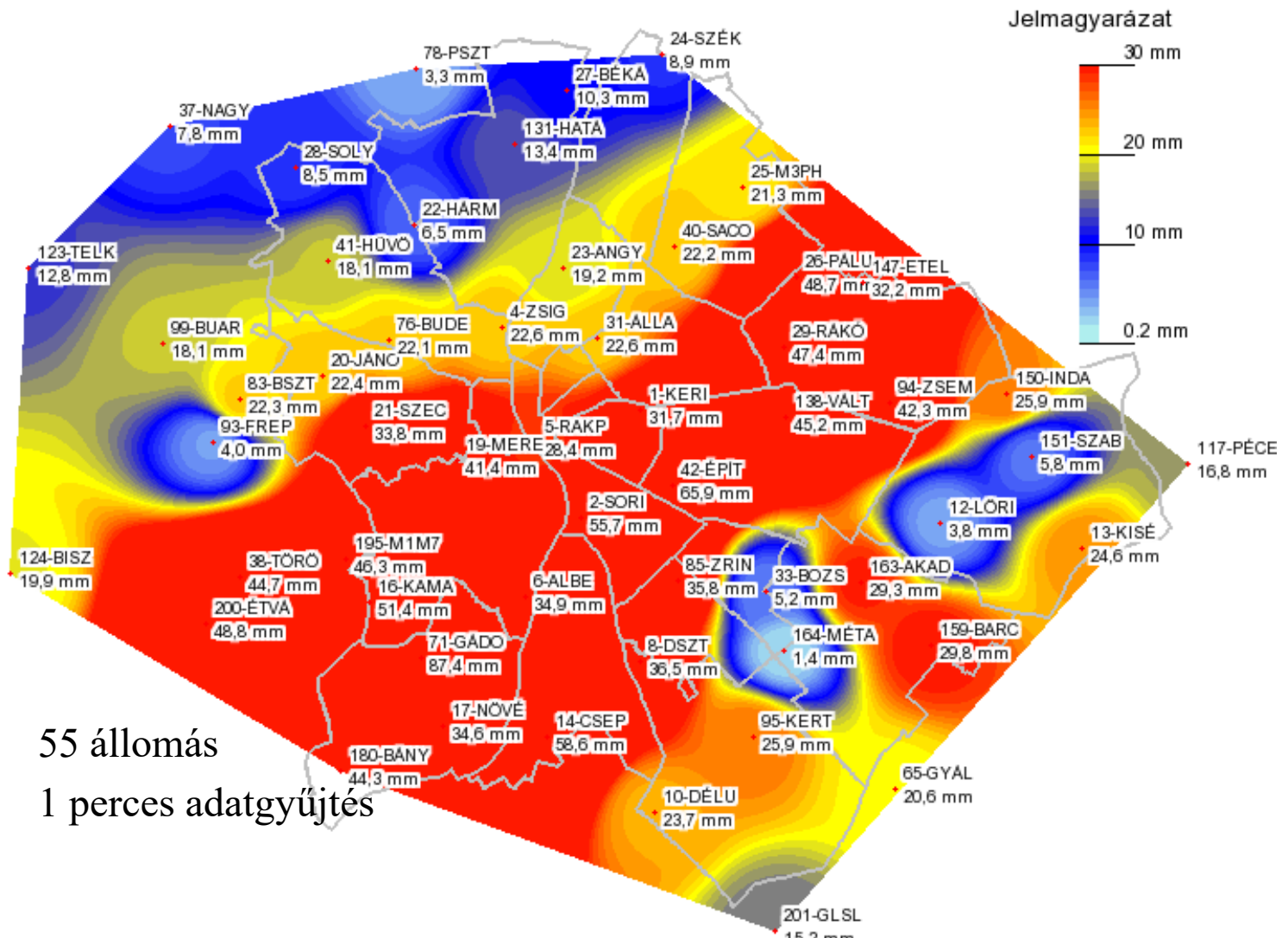
Radar OMSZ

Csapadék mennyiség mérő rendszer

Napi csapadékösszeg 2015-07-08 07:00 - 2015-07-09 07:00

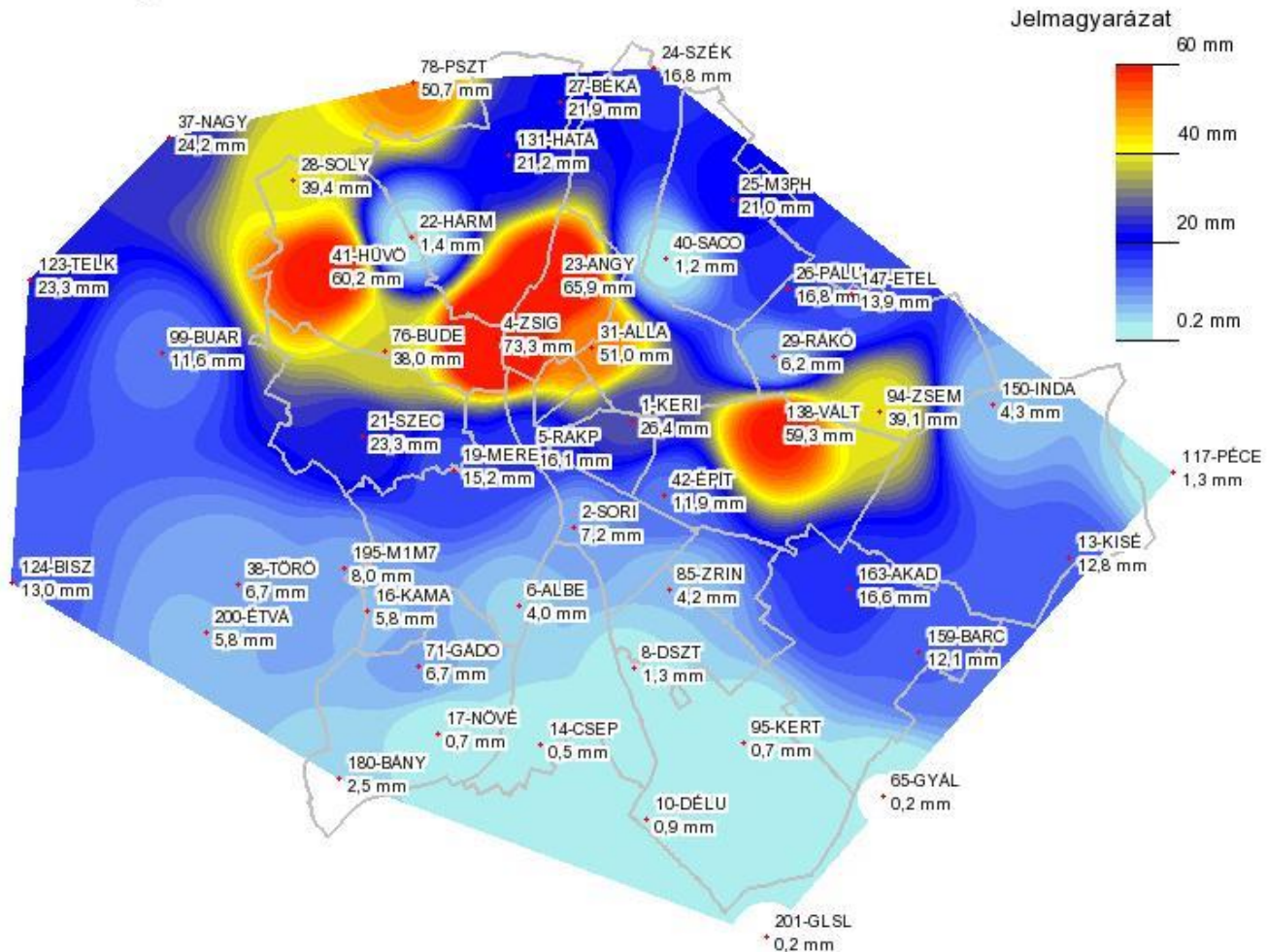
- 55 állomás
- 1 perces adatgyűjtés

2017. 05. 23.

ismét nagyobb, mint 100 éves visszatérési idejű felhőszakadás

Csapadékösszeg 2017-05-23 07:00 - 2017-05-24 06:59

Budapesten és az
agglomerációban

55 db

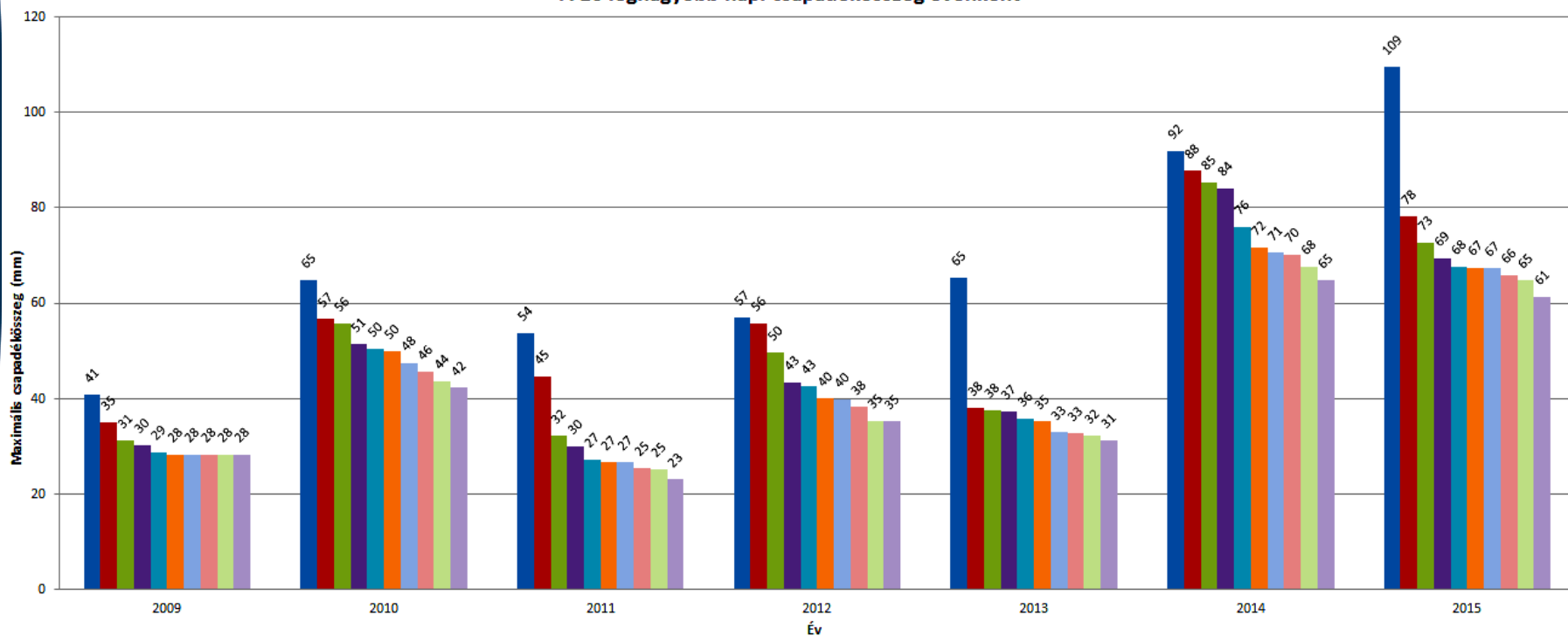
csapadék
mennyiség mérő
állomást
üzemeltetünk

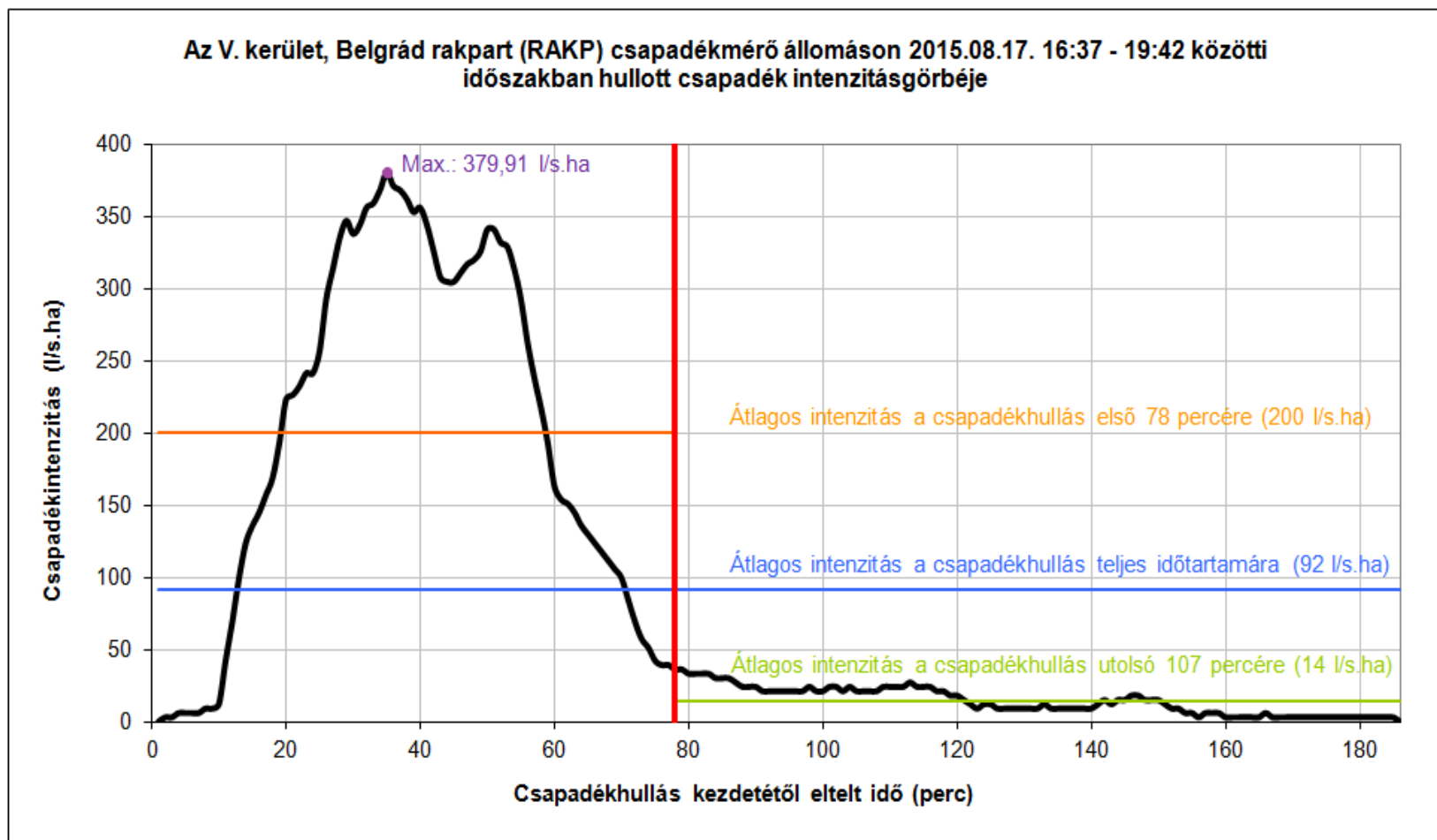
10 legnagyobb csapadékösszeg évenként

A 10 legnagyobb napi csapadékösszeg évenként

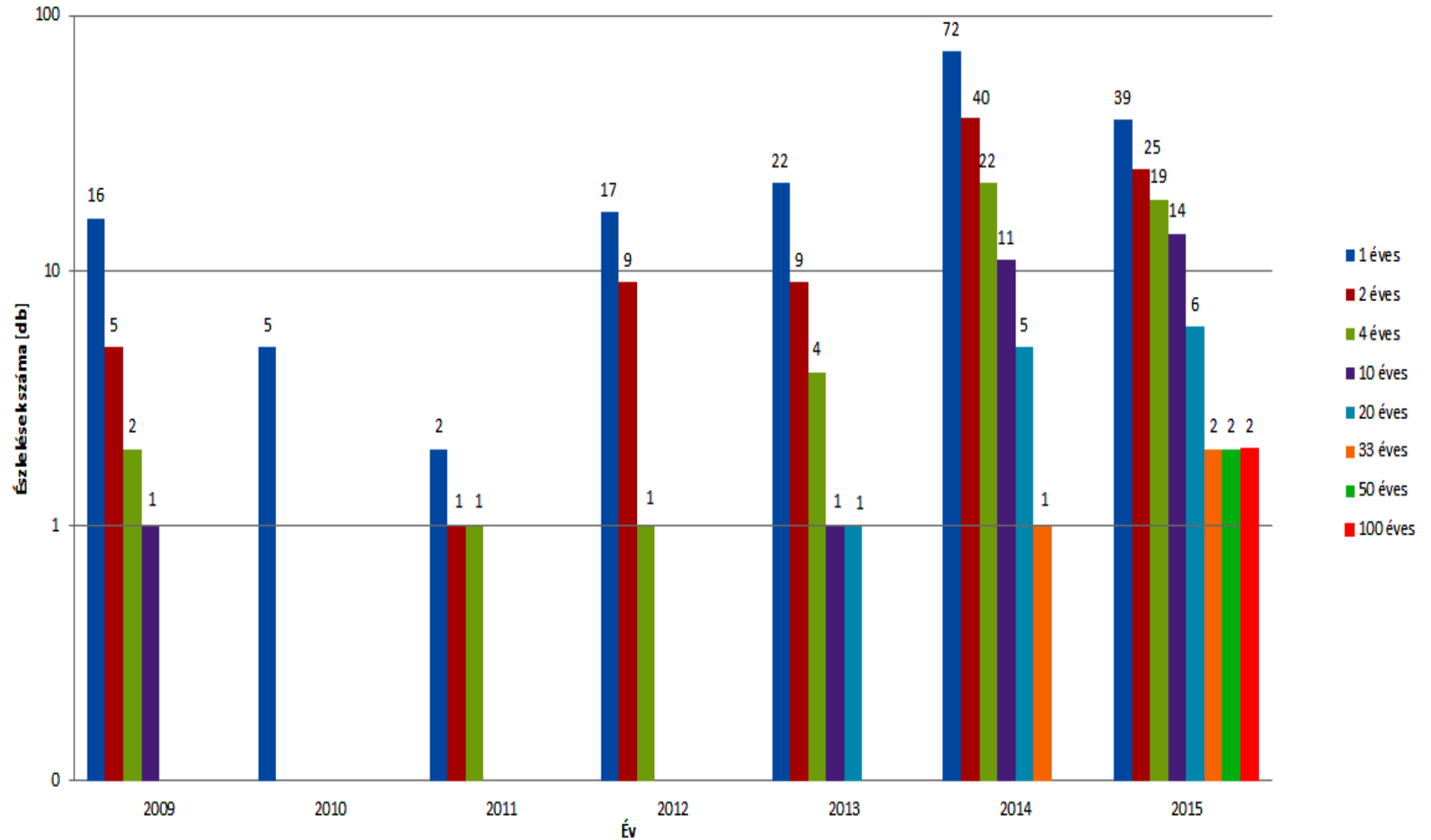
2013-ban, 2015-ben, 2017-ben heves felhőszakadások, melyek **elvileg** 100 évente egyszer fordulnak elő.

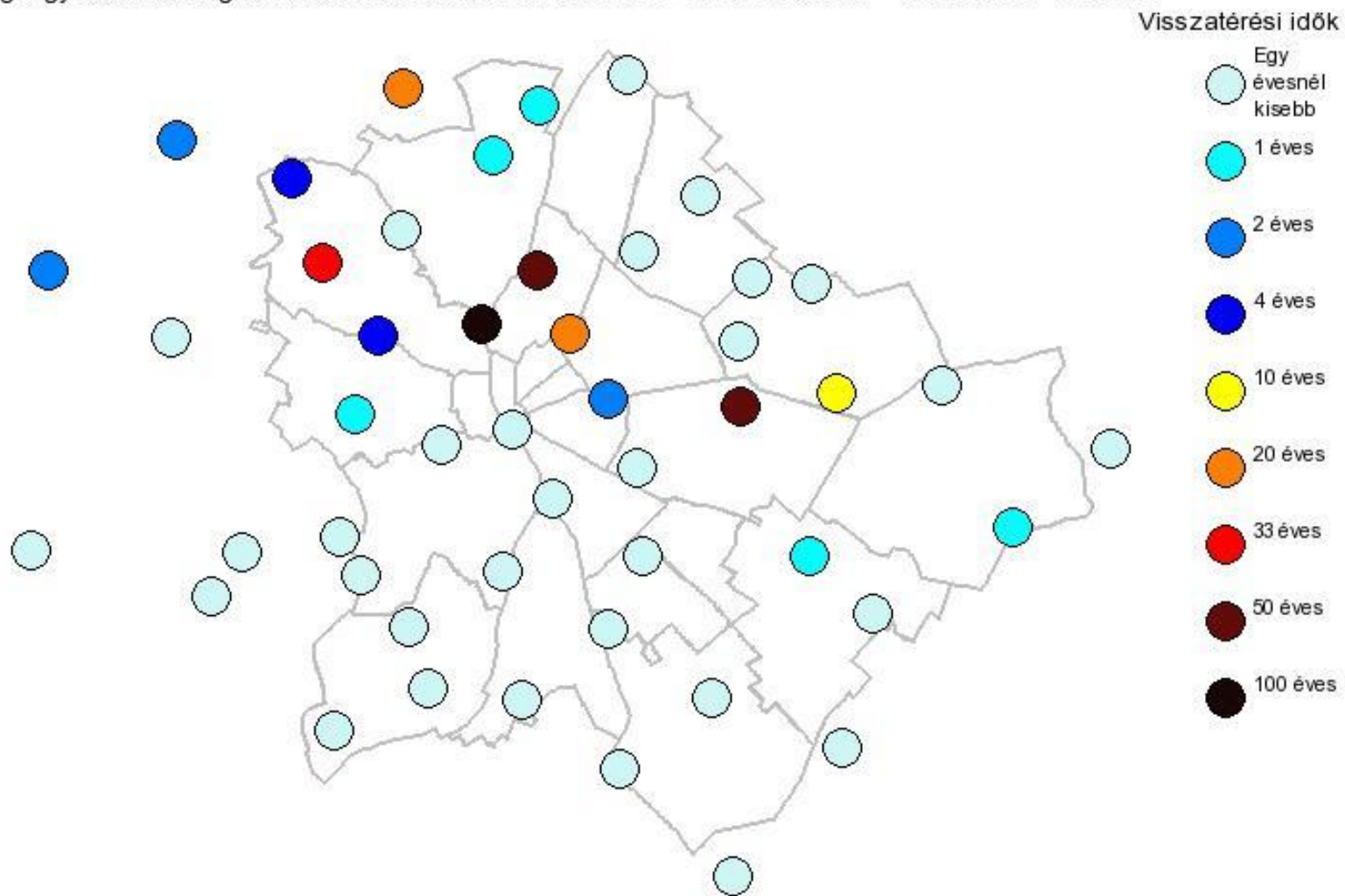
Csapadékmérési adatok visszatérési idő szerint 2009-2015 között (10 jellemző mérő)

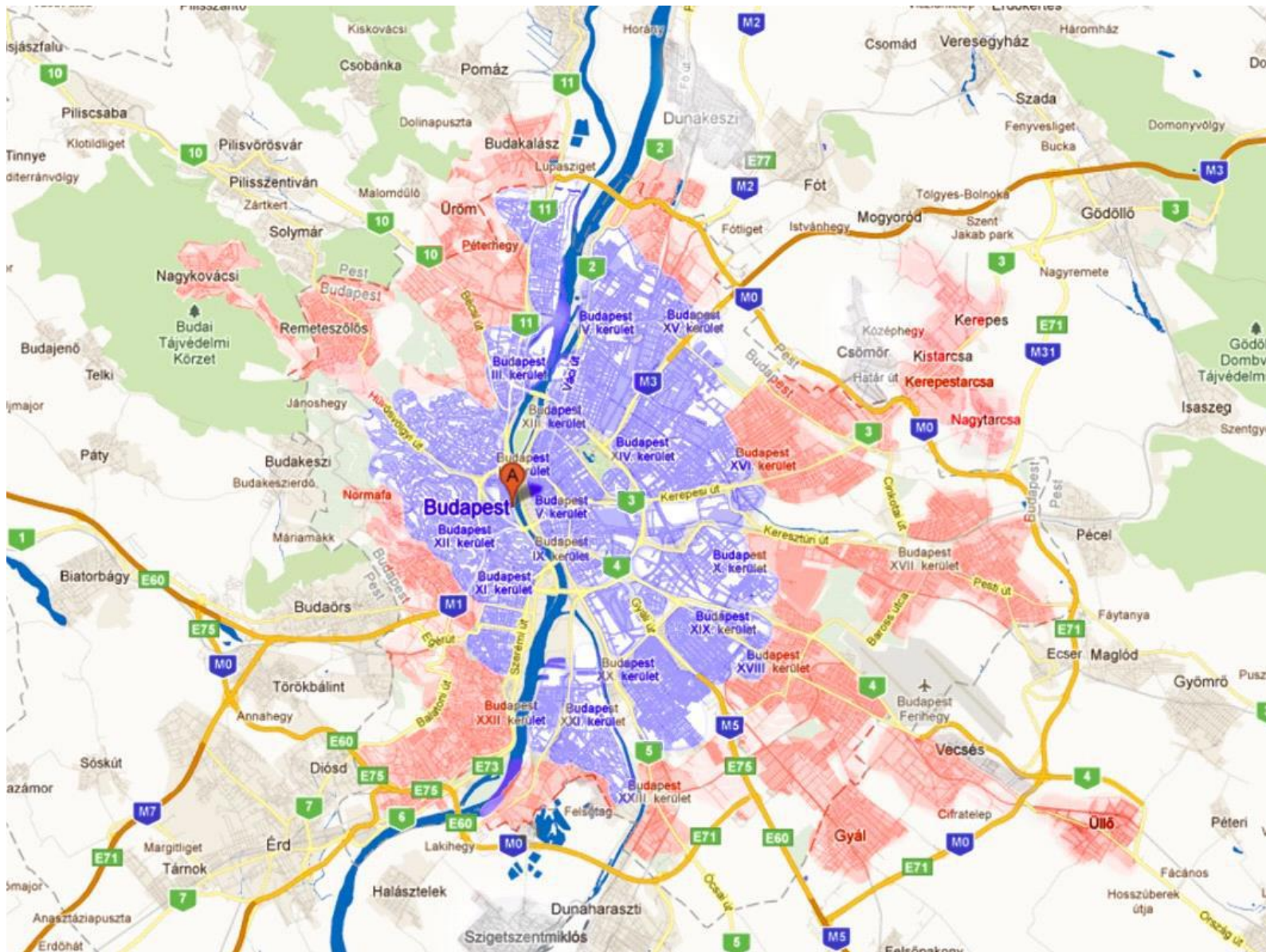

2017. 05. 23. Visszatérési idők

A legnagyobb tetszőleges részidőtartamú részintenzitás 2017-05-23 07:00:00 - 2017-05-24 06:59:59

Csatornázási rendszerek eloszlása:
kék – egyesített; piros - elválasztott rendszer

Csatornahálózat szimulációs program

Kanal++ program

Szennyvíz csatornahálózati modellek (modulok)

- Szennyvíztisztító telepenként
- Vízgyűjtőnként
- Városszerkezet szerint

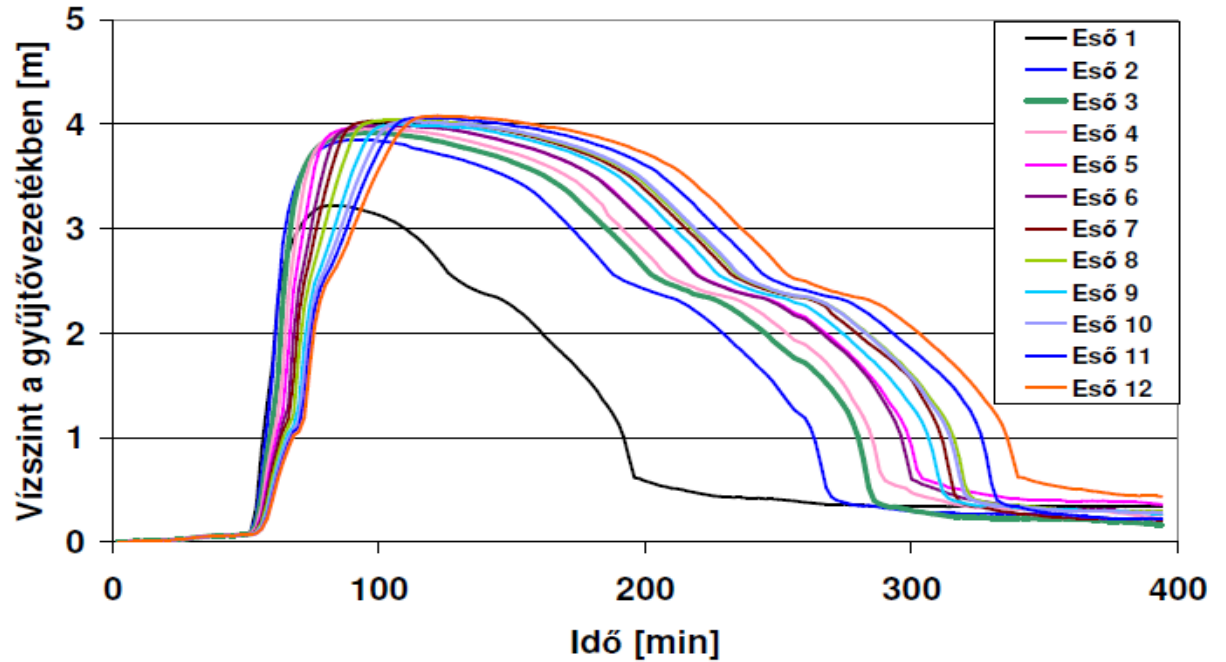
Felhasználási területek

- Szennyezés-levonulási útvonal meghatározás
- Szennyezés-eredet behatárolása
- Csapadék szimuláció (egyesített rendszereknél)
- Elöntés-analízis (egyesített rendszereknél)

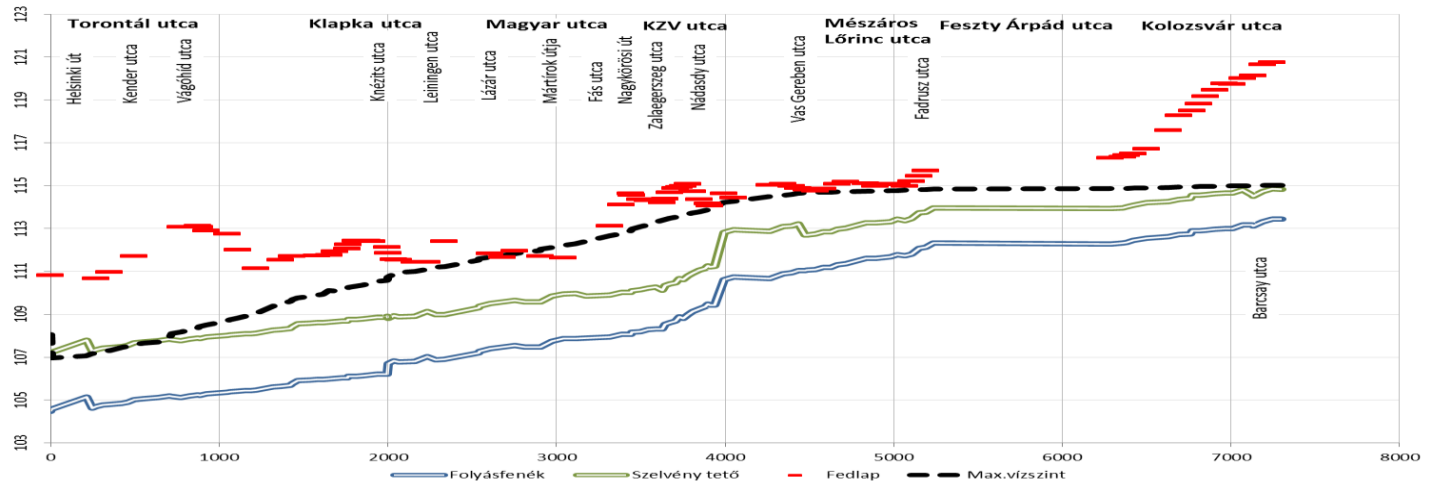

Csapadék-szimuláció

Elöntés-analízis

Torontál utcai / Vas Gereben utcai / Ferihegyi főgyűjtő maximális vízszint adatai (mBf)

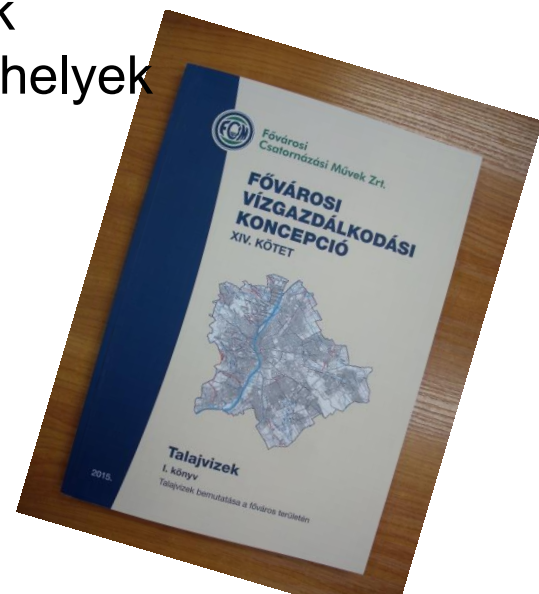

Fővárosi Vízgazdálkodási Konceptió

- Főváros árvízvédelmi koncepciója -új mértékadó árvízszinteknek megfelelő kiépíthetőség
- Kisvízfolyások árvízvédelmének erősítése
- Csapadékvíz elvezetés koncepciója
- Talajvizek
- Vizes élőhelyek

Klímavédelem

Üvegház hatású gázok kibocsátásának csökkentése

Energiahatékonyság fokozása

Energia termelés hulladékból

Szerves hulladék és szennyvíziszap együttes kezelése, rothasztással, **biogáz termelés.**

Mesterséges körülmények közötti metán termelés, majd a metán égetése, **hasznosítása.**

Metán helyett széndioxid kibocsájtás, **Üvegház hatás csökkentése!**

Biogáz termelés és felhasználás

Észak-pesti Szennyvíztisztító Telep:
összes
energiafelhasználásának:
az összes 80,3 %-a,
ami 5.313 t CO₂ megtakarítást jelent

Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep:
összes
energiafelhasználás:
az összes 87,5 %-a,
Ami 5.567 t CO₂ megtakarítást jelent

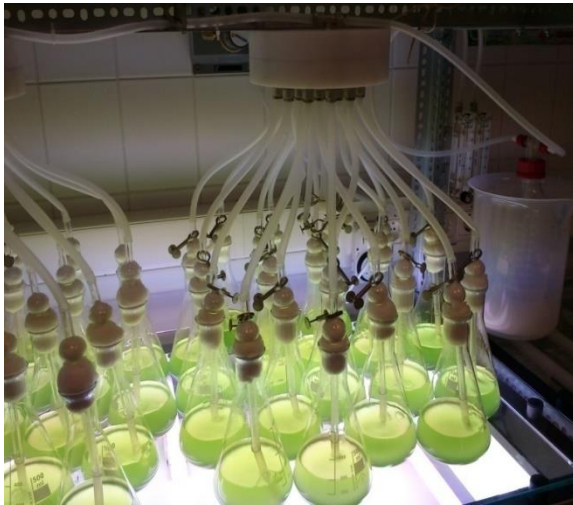
A hulladékból termelt energia kitáplálása a közösségi hálózatra ZÖLDENERGIA

A tisztítótelepeken termelt elektromos energiát a közösségi hálózat igénybe vételével más telepeinken is felhasználjuk pl: szennyvíz továbbításra.

Alga hasznosítással összefüggő együttműködések/kutatások

MAB^{2.0}

MICRO ALGAE BIOREFINERY

Integration of algae production
into waste water treatment:

Climate-KIC Microalgae Biorefinery 2.0

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Universiteit Utrecht

Budapest
Sewage Works Pte Ltd.

FOOD & BIOBASED RESEARCH
WAGENINGEN UR

PPIS
PANNON PRO INNOVATIONS

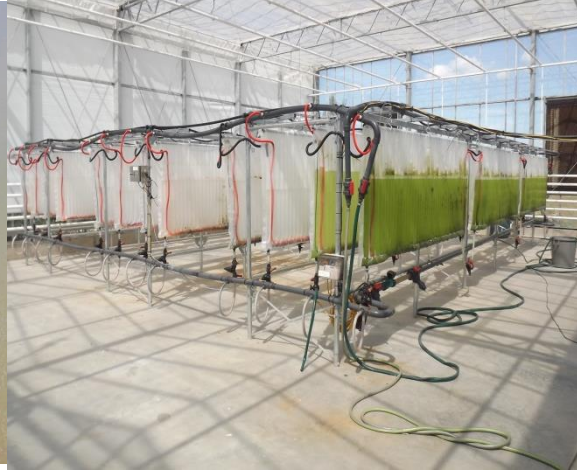

WAGENINGEN UNIVERSITY
WAGENINGEN UR

Fejlesztési elképzelések , célok

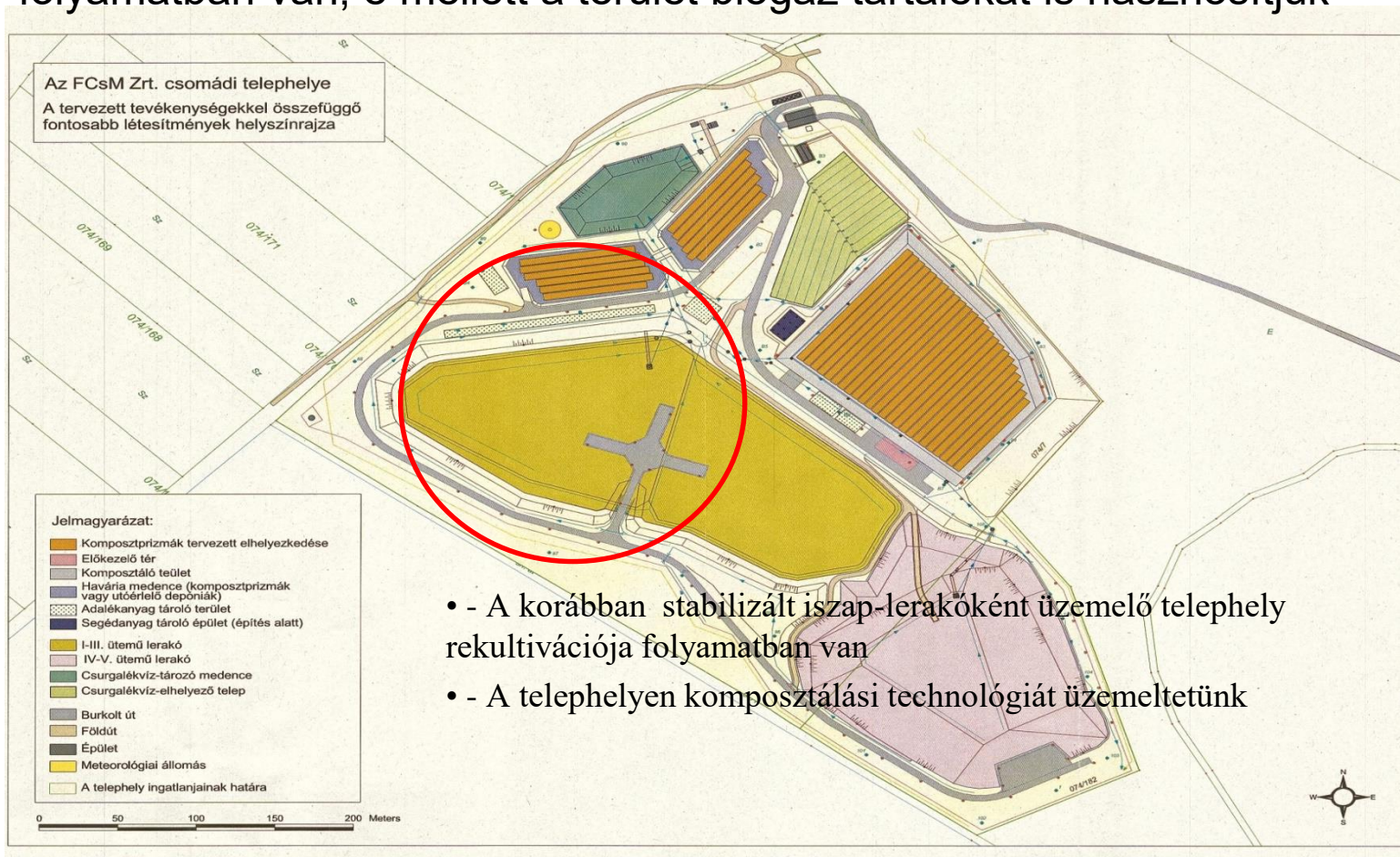

- Gázmotorok füstgáz (CO_2) tartalmának minimalizálása,
- Rothasztóban keletkező biogáz mennyiségének növelése (alga-katalizáló hatás),
- Hulladék vízáramban maradó tápanyag hasznosítása,

Csomád, depónia gáz hasznosítás

A korábban stabilizált iszap-lerakóként üzemelő telephely rekultivációja folyamatban van, e mellett a terület biogáz tartalékát is hasznosítjuk

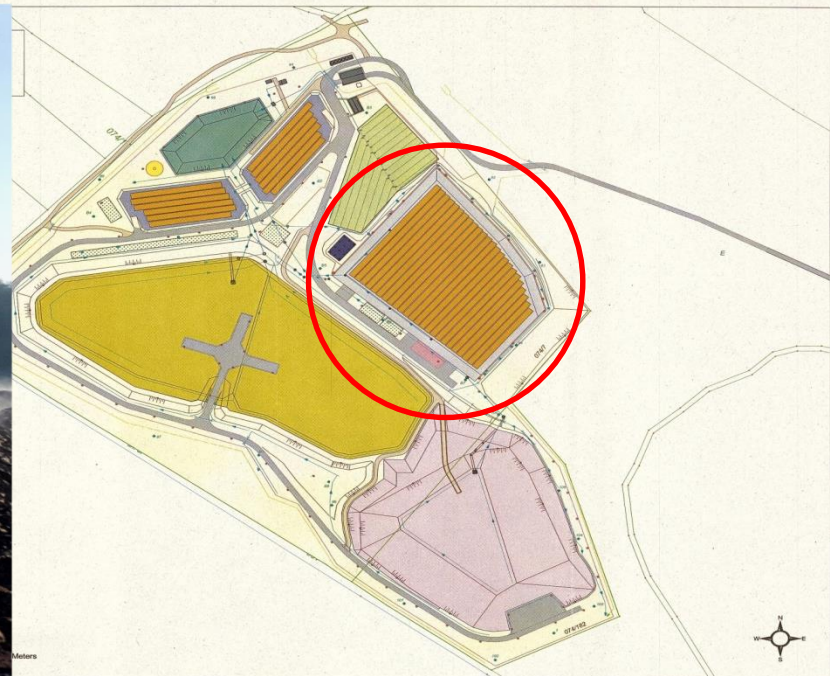
Csomád, komposztálás

A telephelyen komposztálási technológiát üzemeltetünk, fűtőanyagot állítunk elő szennyvíziszapból

Víztelenített szennyvíziszap komposztálása/szárítása zöldhulladékkal.

2016-ban előállított késztermék 12,4e t komposzt volt.

SRF (Solid Recovered Fuel) előállítása, melynek szárazanyag tartalma min. 70%, fűtőértéke megfelel a lignitének

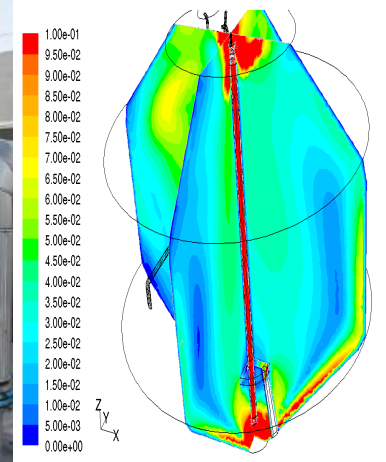
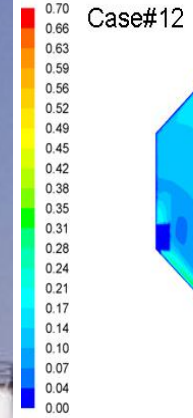
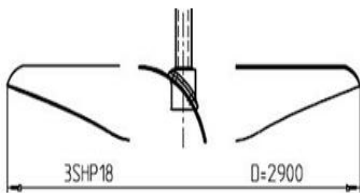

Energia-hatékony technológiák bevezetése, fejlesztése

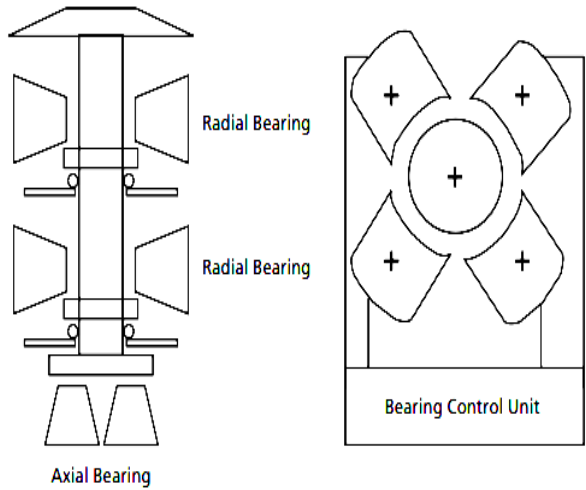
Délpesti rothasztó tornyok keverése

Új generációs, magas hatásfokú berendezések alkalmazása a Délpesti technológiában

Root fúvók és turbófúvók cseréje csapágy nélküli berendezésekre. A tengely mágneses térben forog.

A hatásfok

20%-kal magasabb a turbófúvókénál és 40-50%-kal a Root fúvóknál.

Karbantartás igény minimális.

Szennyvíz-hő hasznosítás

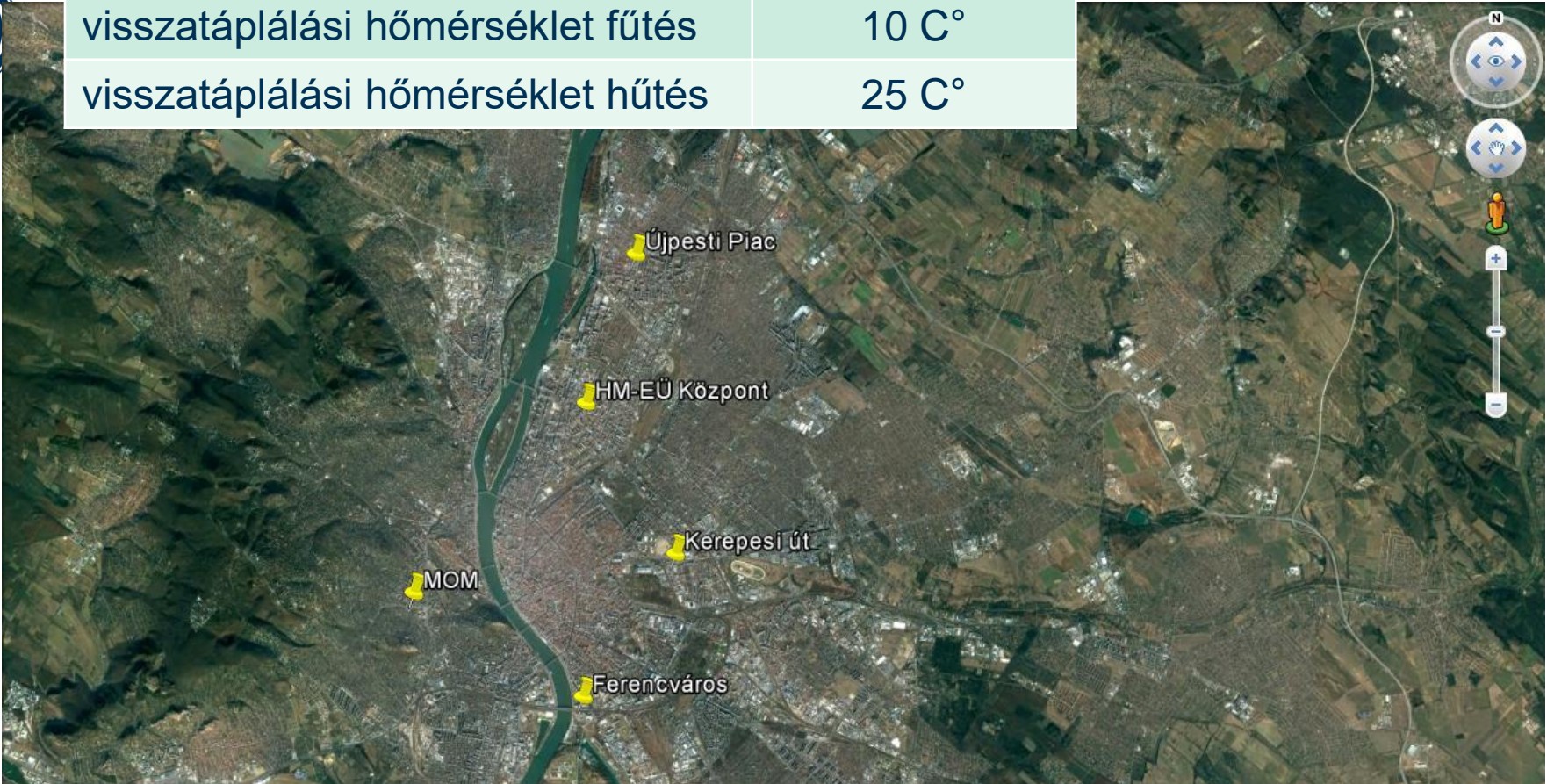
MOM k. központ, 1 MW
Honvéd Kórház, 3,8 MW

FCSM Zrt. Soroksári úti
és Kerepesi úti
telephelye 2,4MW

szennyvíz hőmérséklet	15-20 C°
visszatáplálási hőmérséklet fűtés	10 C°
visszatáplálási hőmérséklet hűtés	25 C°

FCSM Zrt.	Ferencvárosi telep I. ütem	Kerepesi úti telep
szennyvízmenyiség	360 m ³ /h	150 m ³ /h
teljesítmény	~1,2 MW	~1,2 MW

Napenergia

Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep
a 3 db üvegházon összesen 504 db
(3*168) monokristályos napelem
1 db napelem teljesítménye 230 W
1 db napelem felülete 1,62 m²

2016. évben 131.806 kWh energiát
termeltek

Észak-pesti Szennyvíztisztító Telep
- 10 db polikristályos napelem
- 8 db amorf szilícium napelem
A telepített összteljesítmény 3.220
kWp

2016. évben 3.422 kWh energiát
termeltek

Szelektív hulladékgyűjtés

Szelektíven gyűjtött nem veszélyes hulladékok köre:

- Műanyag hulladék (PET palack)
- Papír hulladék
- Étolaj

Szelektíven gyűjtött veszélyes hulladékok köre:

- Szárazelemek
- Fénycsövek
- Tonerek

Szelektíven gyűjtött hulladékok			
megnevezése	mennyisége (kg/év)		
	2014	2015	2016
műanyag hulladék	1 913	6 390	800
papír hulladék	9 197	6 690	5 050
szárazelemek	5	90	110
fénycsövek	191	250	386
toner	kezelő újra-használatra veszi át, ezért nem hulladékként értékesítjük		
étolaj	állati eredetű melléktermék, rothasztóinkban hasznosítjuk		

Szemléletformálás

A Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Szemléletformáló programjai

Az FCsM Zrt. Jelentős **hangsúlyt fektet a lakosság környezettudatos gondolkodásának erősítésére.** Ennek érdekében célcsoport-specifikus programokat alakított ki, melyek keretében a közérdekű, gyakorlatias, szakszerű információ egészen az általános iskola, szakemberképzés, család körébe eljut.

- **Iskolai látogató programok:** bejelentkezés alapján évente számos iskolás csoportot fogad mindkét szennyvíztisztító telepén a technológia bemutatásával, a kis iskolástól a szakemberképzésig.
- **Szakmai gyakorlat:** a telepein és környezetvédelmi osztályán nyaranta szakmai gyakorlatot biztosít átlagosan 20-25 hallgató számára, ezzel elősegítve a megalapozott, fejlődésre nyitott szakmai tudást.
- **Szakedolgozatok, diplomák, disszertációk elkészítéséhez** ad Társaságunk nyújt szakmai segítséget.
- **Nyílt napok:** az évente megrendezett iskolai és lakossági nyílt napon ezrek ismerhetik meg a víz/szennyvíz útját. 2017-ben a nyílt nap alkalmával 4045 látogatót fogadott Dél-pesti szennyvíztisztító telepünk.

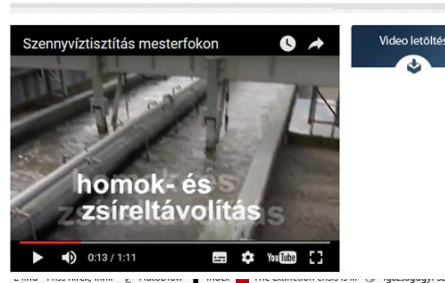

A Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Szemléletformáló programjai

Az FCsM Zrt. Szemléletformáló programja részeként a honlapunkon / <http://www.fcsm.hu/> elérhető **kisfilmekkel és hír/újdonságok** rovatunkba feltöltött információkkal is próbálja a lakosság környezettudatos gondolkodását erősíteni.

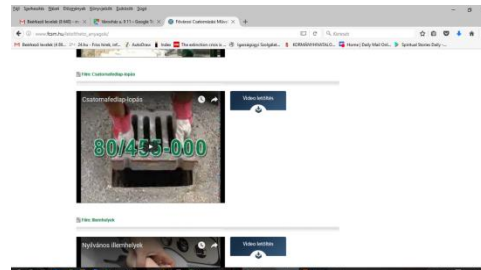
Film: Szennyvíztisztítás mesterfokon

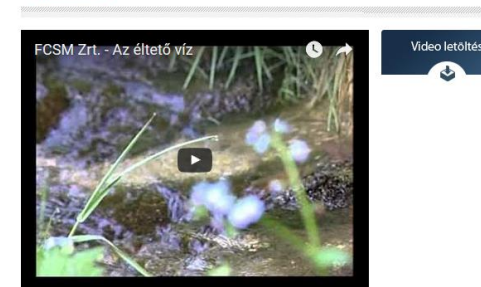
Film: Áram a csatornából

Film: A szennyvíz útja

Film: Az éltető víz

Film: Környezettudatos nevelés

Újdonság az FCsM tisztítótelepein: szennyvízből nyert elektromos energia kitáplálása az országos hálózatba

2017. április 21.

A Föld napja (április 22.) alkalmából újabb innovatív előrelépésről számolt be a fővárosi Csatornázási Művek. Most már nemcsak saját felhasználásra lennénk szennyiszapból megújuló energiát, hanem a beüzemelt hulladékok révén időnként többet elektromos energiát állít elő, ami kitáplál az országos hálózatba.

tovább

- STOLGÁLTATÁSI DÍJAK - Csatornahasználati díj és további szolgáltatási díjak
- LETÉLTETHető ANYAGOK - Letételtő nyomtatványok, p-filmek
- KARRIER - Aktuális álláshirdetések
- FALVÁZATOK - Kézírtett pályázatok

Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.

Hírek, események

Ismét megnyitotta kapuit a látogatók előtt az FCsM

2017. március 27.

A Fővárosi Csatornázási Művek az idén is megnyitotta kapuit a Víz Világnapja alkalmából. Március 22-én és 24-én több mint 3000 diák, március 28-án pedig közel 4000 lakos ismerkedhetett meg az azzal a biológiai rendszerrel, amelyet ma a fővárosi szennyvizet tisztítanak.

Dzsungelszerű növényzet hasznos baktériumok melletti és többletbe ragadózó rovar által szinte természetes állapotú a Fővárosi Csatornázási Művek (FCsM) Dél-pesei Szennyvíztisztító Telepén, ahol a társaság a legmodernebb biológiai szennyvíztisztítási módszert, az ún. „előpépek” technológiát is alkalmazza.

Az éleghézagba telepített növények szennyvízbe nyúló hosszú gyökereire természetes élőhelyet nyújt az ottani baktériumoknak, melyek feltájtják a szennyvízszennyezőanyagokat. Az élőpépek technológia a lehető legjobban megközelíti a

Köszönöm a figyelmüket!

Makó Magdolna, FCSM Zrt.

Környezetvédelmi vezető

Jogi szakokleveles mérnök, környezetvédelmi szakmérnök

Mobil: +36-30 9713740

Vonalas: 455-4128

Email: makom@fcsm.hu

Klímastratégia és éghajlatváltozási platform létrehozása
Budapesten Konferencia 2017.05.31.